

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Матеріали
VIII Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 травня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Редакційна колегія:

- А. М. Куліш* – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
В. В. Миргород – доктор юридичних наук, доцент;
А. Р. Голоха – студентка третього курсу за спеціальністю 293 «Міжнародне право»;
О. В. Ільченко – кандидат юридичних наук, доцент;
В. В. Сухonos – доктор юридичних наук, професор;
О. С. Бондаренко – доктор юридичних наук, доцент;
В. М. Завгородня – кандидат юридичних наук, доцент;
С. І. Дегтярьов – доктор історичних наук, професор

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 7 від 21 червня 2024 року)*

Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м Суми, 23–24 травня 2024 року) / редколегія: проф. А. М. Куліш, В. В. Миргород, А. Р. Голоха. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 251 с.

До матеріалів увійшли тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів», що містять результати теоретичних досліджень та окремі питання актуальних проблем щодо реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів. Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

УДК 341-044.247(4:477)(06)

© Сумський державний університет, 2024

© Куліш А. М., Миргород В. В., Голоха А. Р. та ін., 2024

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
СЕКЦІЯ 1	7
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	7
ПРИЧИНИ ТА ПОШИРЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЛЯ ПОВ'ЯЗАНОГО З КОНФЛІКТОМ	7
ДО БІОГРАФІЇ УРЯДОВЦЯ І ПОЕТА МАКСИМА ГАВРИЛЮКА-ВДОВИЧЕНКА	10
РАДЯНСЬКІ УРЯДОВІ ПОСТАНОВИ ПРО ЗАВЕРШЕННЯ СУЦІЛЬНОЇ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ (ПЕРШ. ПОЛ. 1960-х рр.)	13
НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ 1932 РОКУ	16
ДО БІОГРАФІЇ МИКОЛИ БУТОВИЧА – УКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНИКА- ГРАФІКА В ЕМІГРАЦІЇ	19
ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ» ЯК СИСТЕМНОЇ КАТЕГОРІЇ	21
США ТА ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ ЛІГИ НАЦІЙ, 1917–1918 РР.	25
СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ ЗА КОДЕКСАМИ ЗАКОНІВ ДАВНЬОЇ МЕСОПОТАМІЇ	30
СЕКЦІЯ 2	36
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	36
МІСЦЕВИЙ РЕФЕРЕНДУМ В УКРАЇНІ:	36
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУДОВИЙ РОЗГЛЯД В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	40
СЕКЦІЯ 3	45
МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	45
РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У ПІДТРИМЦІ ЗАГАЛЬНОГО МИРУ ТА БЕЗПЕКИ	45
СПЕЦИФІКА СПРАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ	48
ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	52
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СУДОВИХ ІНСТИТУЦІЙ У ВСТАНОВЛЕНІ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ВИННИХ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	57
УКРАЇНА–НАТО: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	62
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН	65
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ РОЗЛАДАМИ	70
ЗАКОНОДАВЧЕ СТИМУЛЮВАННЯ ВИРОБНИКІВ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	76

РОЛЬ ООН В СИСТЕМІ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ	82
АКАДЕМІЧНА СВОБОДА В ЄВРОПІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	85
СЕКЦІЯ 4	89
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО, ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО, АГРАРНЕ ПРАВО	89
СЕКЦІЯ 5	89
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	89
ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ЗАПОВІТУ ПОДРУЖЖЯ.....	89
СЕКЦІЯ 6	93
СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО.....	93
РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО	93
СЕКЦІЯ 7	97
ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	97
СЕКЦІЯ 8	97
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	97
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ.....	97
ЗМІНИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЗАЙНЯТОСТІ ТА ПРАЦВЕЛАШТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	101
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА.	104
СЕКЦІЯ 9	109
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ	109
ІР-СУД В УКРАЇНІ: ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЯ..	109
ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	113
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РАД З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ПРИ ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЯХ	117
ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ : АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ.....	120
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СТАНДАРТІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	122
ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НЕСПРОМОЖНОСТІ СУДДІ ЗДІЙСНЮВАТИ ПОВНОВАЖЕННЯ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я.	126
ЕПІСТЕМОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУДОВОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ: ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАННЯ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ	129
ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СИСТЕМІ ГАРАНТУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ	131

МЕХАНІЗМ СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ.....	136
ЩОДО ОСНОВНИХ ЮРИДИЧНИХ КАТЕГОРІЙ СУТНОСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ	139
ЩОДО ОСНОВ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СУДОВОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОЦЕСУ	141
ЕТИКА СПІЛКУВАННЯ МЕДІАТОРІВ	144
МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЦІЇ.....	147
МОБІНГ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	150
ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ	154
ОСНОВНІ ПРАВА ДЕТЕКТИВІВ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	157
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЄСТРАЦІЇ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	161
НАЦІОНАЛЬНА, ДЕРЖАВНА ТА ВІЙСЬКОВА БЕЗПЕКА:	163
СЕКЦІЯ 10	167
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА	167
ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО.....	167
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	172
ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КОРУПЦІЙНИХ ПРОЯВІВ ПІД ЧАС МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ.....	174
ОБ'ЄКТИВНІ ТА СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ КАТУВАННЯ, ВЧИНЕНОГО.....	176
БОРОТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	180
ГАРМОНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ З ПРАВА НОРМАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	184
АРГУМЕНТ НЕЕФЕКТИВНОСТІ ПРОАКТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЯК СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	187
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	192
НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОЄННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ, ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ УТВОРЕНИХ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ,	

ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ ТА ЙОГО ВІДМЕЖУВАННЯ ВІД ІНШИХ СУМІЖНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	196
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	200
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	207
СЕКЦІЯ 11	212
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ	212
ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДСТАВІ УГОД	212
СПЕЦИФІКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ	214
АНАЛІЗ СОЦМЕРЕЖ ЯК АКТУАЛЬНИЙ МЕТОД РОЗСЛІДУВАННІ ТА ДОКАЗОВУВАННЯ ПРИЧЕТНОСТІ ДО ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	220
СЕКЦІЯ 12	223
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	223
КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ	223
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЩОДО ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ СТВОРЕНИХ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ У ЛАТВІЇ ТА УКРАЇНІ	226
ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ	231
ПАТЕНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГАЛУЗІ БІОТЕХНОЛОГІЙ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ	235
ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА	239
ОНЛАЙН-МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ЩОДО ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	242
ENHANCING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS PROTECTION FOR RESEARCHERS AND RESEARCH INSTITUTIONS IN UKRAINE	245

**АРГУМЕНТ НЕЕФЕКТИВНОСТІ ПРОАКТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЯК
СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ**

Мурач Д. В.

Студент I курсу магістратури ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Думчиков М. О.

к.ю.н., доцент, старший викладач кафедри КПДС ННІ права

Точної дати появи суспільства наразі академічна спільнота надати не може. Більше того, відсутнє його достатнє консенсуальне визначення, що частково обумовлює наявну проблему. І попри це, те, що ми називаємо «суспільство» в один момент сформувалося і разом з ним почали зароджуватися й розвиватися його інституційні елементи. Так, найстаріший писаний закон, Кодекс Ур-Намму (The Code of Ur-Nammu), датований приблизно 2400 р. до н.е. Система законів Сумеру була узятa на озброєння іншими державами, наприклад Вавилоном, чий король Хаммурапі (правив 1792-1750 р. до н.е.) відомий своїм набором писаних законів [1]. Наявність правових інститутів говорила про необхідність унормування суспільних відносин. Обумовлювали появу цієї потреби прояви дестабілізуючої по відношенню до інших індивідів або групи в цілому поведінки окремих осіб. Право у цьому разі виступало як каталізатор цих девіантних проявів окремих частин суспільства чим стабілізувало саме суспільство в цілому. Наразі ж, після майже чотири з половиною тисячі років, нічого не змінилося: право пропорційно розширюється у відповідь на збільшення деструктивних по відношенню до держави проявів з боку індивідів. Такі поведінкові прояви в юридичній площині іменують злочинами.

І хоч наразі неможливо створити статистику динаміки правопорушень по рокам через постійні зміни переліку діянь, що підпадають під ознаки нелегальних, наряду з процесуальними особливостями, що роблять повідомлення до уповноважених органів більш доступними, та низки суміжних причин, попри це лєвова частка визнаних державою нелегальних дій залишається незмінною вже багато років (*Argumentum ad Anima Legis*), що легітимізує спроби подібного статистичного аналізу з наявними даними на відносно стабільних невеликих хронологічних проміжках (періодах). До таких можна віднести період Незалежності України та його підперіоди. Так, за даними Офісу Об'єднаних Націй з наркотиків та злочинності щорічна кількість смертей від вбивств на 100 000 населення в Україні починаючи від 1990 по 2021 роки становить в середньому 6,67 осіб, що вказує на доволі високий показник злочинності серед країн Європи [2]. Такі данні знаходять своє підтвердження вже в національній статистиці: починаючи з 2000 по 2019 рік кількість зареєстрованих правопорушень залишалася на стабільно високому рівні [3]. При чому, міра диверсифікації (різноманіття) правопорушень в різних галузях за останні роки тільки збільшувалася, і процес цей триває досі.

Стратегічною реакцією держави на таку ситуацію є вжиття різного роду заходів задля досягнення стабілізаційної мети, в тому числі засобів правових. Вони ж являють собою наділений юридичною силою через легітимізацію та легалізацію інструментарій, створений

для досягнення певної суспільної чи індивідуальної мети в межах правової держави. В залежності від спрямованості дій держави щодо протиправного вчинку, такі засоби класифікуються на превентивні, тобто ті, що направлені на зменшення вірогідності вчинення правопорушення, та проактивні, направлені на опрацювання (нівеляцію наслідків) вже вчиненого/вчиняемого злочину. Питання пріоритетів між проактивним та превентивним концептами в праві на сьогодні є однією з найбільш актуальних проблем сучасної академічної юриспруденції. Вона нерозривно пов'язана з дослідженням детермінізму і його видів (генетичний, географічний, біологічний, радикальний тощо), важливих питань утилітарної етики, яка діє в основі сучасного права, а також ряду інших визначальних для юриспруденції теоретичних аспектів. На практиці вона знаходить відображення в різних галузях права, не тільки тих, що оперують категоріями прикладної етики [4], а й зводиться до більш прагматичних тем, таких як правове консультування в межах різних галузей, судове просування справи тощо. Враховуючи юридичне поле дискурсу, аргумент стосовно підтримки тієї чи іншої позиції має конструюватися з дотриманням логічної форми юридичного аргументу: засновки у вигляді наділених юридичною силою правових атомів [5] в логічному зв'язку приводять до конкретних висновків.

Враховуючи положення статті третьої Конституції та вихідних від неї нормативно-правових актів, ключовим пріоритетом для держави за будь-яких обставин є життя людини [6]. Пресупозицією проактивного заходу є факт вчинення правопорушення. Серед масиву правопорушень суспільно-небезпечними наслідками вирізняються кримінальні: факт вчинення правопорушення в тому числі передбачає настання суспільно небезпечних наслідків дій, передбачених в статтях Особливої частини Кримінального Кодексу України [7]. Одним із таких наслідків є смерть людини/групи людей. Відповідно ефективне застосування у такому разі превентивних заходів могло не допустити настання абсолютно небажаних для держави наслідків у вигляді людської смерті. У цьому проявляється сутнісна перевага превентивних заходів над проактивними. Однак, на цьому недоліки проактивних заходів порівняно з превентивними не завершуються. І мова буде йти не про окремі випадки будь-то процесуальних чи процедурних прогалин у змісті норми права, що їх закріплює, адже такі недоробки не є універсальними (концептуальними) проблемами проактивних заходів, а про їх спроможність протидіяти корупції. Такий вибір обумовлений специфікою корупцію як унікального виду злочину.

Сама ж корупція, згідно легального тлумачення, є використання особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної

вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей (ч. 1 ст. 1 ЗУ «Про запобігання корупції») [8]. Аналіз цього визначення дає підстави до висновків, що воно не в повній мірі формально зображує сутність феномену корупції, а отже і не охоплює весь спектр передбачених за нею дій. Доктринальні визначення є куди кращими в цьому питанні: академічна спільнота надає різні підходи до окреслення сутнісних ознак корупції, і, відповідно, може запропонувати більш широке та об'ємне визначення (концепт). Можлива причина відмінностей доктринальних та легальних дефініцій полягає у складності інтеграції генерованих науковцями інтенціональних ознак корупції в чинний правовий контекст, що, до речі, не виступає аргументом проти доктринального підходу, а навпаки вказує на нагальну потребу видозміни легального правового контексту навколо корупції. І хоча теоретичних концептів корупції наразі багато, серед доктринальних напрацювань нам найбільш імпонує новаторська інституційна теорія Томпсона. Ця теорія бере за відправну точку відмінність між індивідуальною (задовольняє приватні інтереси) та інституційною (задовольняє «політичні» інтереси) корупцією [9]. Зауважимо, що ми лише частково розділяємо цю позицію через хиткість критеріїв демаркації приватного та публічного інтересу, хоча і зауважимо, що академічні чесноти (переваги) цієї теорії над іншими метричні і тим самим очевидні. Рішенням цього може бути альтернатива для диференціації: під інституційними інтересами пропонуємо розуміти відділені від приватних інтереси. Приватні зводимо шляхом редукції до біологічних, і тим самим наділяємо їх біологічно детермінованим статусом. Суб'єкт інституції . У такому разі дистинкція між інтересами «інституції» та індивіда прослідковується, що дає змогу провести чітку лінію між ними як на рівні теорії, так і практики. За таких умов корупція передбачає будь-які дії, направлені (1) на задоволення біологічно детермінованих інтересів індивіда (або пов'язаних біологічно детермінованими зв'язками, наприклад, родинними, групу індивідів); (2) протидію інтересам інституції. Інтереси інституції зводяться до інтересів держави, що відповідає принципу: держава розширюється свободи звужуються. Інтереси держави відповідають її волі і зображуються в нормах права, що обмежують нічим в природі необмежену волю людей. На індивіда діють лише природні обмеження вигляді законів природи.

Корупція є юридично детермінованим феноменом та існує лише за умови існування державі, в ній же проголошується та закріплюється. Те, що іменується корупцією, в позаправовому (позадержавному) контексті (або в природі) не носить негативну конотацію. Віра та подальше сприйняття юридично детермінованих категорій є умовою наділення такою конотацією корупції з боку індивіда. Однак таке сприйняття не є природнім для людини, а

відтак і фундаментальним. Як наслідок, більш природньою для людини є якраз таки корупційна поведінка, що виступає ключовим фактом у процесі прогнозування вибору особи піддатися корупції чи ні (константа корупційного вибору). У державницькому контексті корупція є проявом діалектичної протидії волі особи волі держави. Так як воля держави зображена та стабілізована в нормах права, то корупція направлена на протидію ним. Функціонально, враховуючи константу корупційного вибору, корупція нівелює настання наслідків закріплення норм права – їх реалізацію та додержання, що виступають тими ознаками, за якими можна свідчити про існування норм взагалі. Відповідно, концептуально, корупція нейтралізує норми права, руйнуючи самі основи, на яких будується правова держава та правова система.

Висновки. Сукупність перелічених фактів дають змогу сформулювати наступний аргумент:

P1. Корупція має проявом нейтралізацію норм права.

P2. Проактивні правові засоби протидії корупції сформульовані (проявлені) в нормах права.

C1. Корупція нейтралізує норми, направлені на проактивну протидію корупції.

Як можемо спостерігати зі змісту аргументу, корупція створює умови для виникнення правового вакууму, де правові засоби протидії корупції стають неефективними (нейтралізованими). Додатково це сприяє поширенню вже нових корупційних практик, що в кінці-кінців підриває довіру громадян до правової системи. Враховуючи бінарність правових заходів загалом, такий аргумент вказує на абсолютну концептуальну перевагу застосування саме превентивних правових заходів у питанні протидії корупції.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Gossett B. Mankind and Justice: An exploration of the Code of Ur Nammu, Hammurabi, and the Ten Commandments. *Western Civilization* 1, U.S.A., 2020, Pp. 1-2. URL: https://www.academia.edu/44614147/Mankind_and_Justice_An_exploration_of_the_Code_of_Ur_Nammu_Hammurabi_and_the_Ten_Commandments.

2. Herre B., Spooner F., Roser M. Homicides. *OurWorldInData.org*. URL: <https://ourworldindata.org/homicides> (дата звернення: 07.05.2024).

3. В'юник М. В. Кримінально-правове регулювання в Україні: реалії та перспективи (аналітичні матеріали). Харків : Право, 2020. 212 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18398/3/Analytical_materials-2020.pdf.

4. Berger-Walliser G. The Past and Future of Proactive Law: An Overview of the Development of the Proactive Law Movement. *Proactive Law In A Business Environment*,

Gerlinde Berger-Walliser and Kim Østergaard (eds.), DJØF Publishing, 2012, Pp. 13-31. SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2576761>.

5. Mnookin J. L., Atomism, Holism, and the Judicial Assessment of Evidence. *UCLA Law Review*, 2013. SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2317562>.

6. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 14.05.2024).

7. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III : станом на 28 берез. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 14.05.2024).

8. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII : станом на 4 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 14.05.2024).

9. Thompson D. F., Two Concepts of Corruption. *Edmond J. Safra Working Papers*, No. 16. 2013. 24 p. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2304419>.